

Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság
5.Bf.316/2015/9. szám

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Budapesten, a 2016. év május hó 11. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

Í T É L E T T:

Az adócsalás büntette és más bűncselekmények miatt vádlott ellen indult büntetőügyben a Fővárosi Törvényszék 34.B.84/2014/40. számú ítéletét **megváltoztatja**.

A csalás büntettének kísérlete [1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdés és (4) bekezdés a) pont], valamint a 2 rb. folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétsége [1978. évi IV. törvény 276. §] miatt indult büntetőeljárást megszünteti.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja azzal, hogy a vádlott lakcíme A.

Az ítélet ellen fellebbezésnek van helye, amit az ügyész a kézbesítéstől számított 8 (nyolc) napon belül jelenthet be.

I N D O K O L Á S:

A Fővárosi Törvényszék a 2015. szeptember 14. napján kihirdetett 34.B.84/2014/40. számú ítéletével a vádlott bűnösségét 2 rb. részben folytatólagosan elkövetett adócsalás büntettében (1978. évi IV. tv. 310.§ (1), (4) bekezdés), 1 rb. folytatólagosan elkövetett csalás büntettében (1978. évi IV. tv. 318.§ (1), (2) bekezdés c) pont, (6) bekezdés b) pont), 1 rb. csalás büntettének kísérletében (1978. évi IV. tv. 318.§ (1), (4) bekezdés a) pontja), és 2 rb. folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében (1978. évi IV. tv. 276.§) állapította meg.

Ezért öt halmazati büntetésül 2 év börtönbüntetésre és a gazdasági társaság vezetői tisztségének gyakorlásától, mint foglalkozástól 10 év eltiltásra ítélte.

A szabadságvesztés végrehajtását 5 év próbaidőre felfüggesztette.

Az eljárás során lefoglalt iratok lefoglalását megszüntette és azoknak az iratoknál történő kezelését rendelte el. Rendelkezett a bűnügyi költségére vonatkozóan is.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az ügyész a cselekmények 2012. évi C. törvény szerinti minősítése érdekében, továbbá a büntetés súlyosítása végett, míg a vádlott és védője felmentésért jelentettek be fellebbezést.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség BF.1061/2015/3. számú átiratában az ügyészi fellebbezést változatlan tartalommal fenntartotta.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság perrendszerű eljárás lefolytatása után megalapozott tényállást állapított meg, amely azonban az előélet tekintetében mindenképpen korrigálásra szorul. Az elsőfokú ítélet ugyanis azt rögzítette, hogy a vádlott büntetlen előéletűnek tekintendő, ezzel szemben a rendelkezésre álló iratok között fellelhető a Salgótarjáni Járásbíróság 5.B.311/2008/105. számú ítélete, amely a Balassagyarmati Törvényszék 3.Bf.166/2013/12. számú határozatával emelkedett jogerőre 2014. december 1. napján, továbbá megállapítható, hogy a vádlottat a Soproni Városi Bíróság a 2003. március 27. napján jogerős B.62/2003/21. számú ítéletével közokirat-

hamisítás büntette miatt, míg a Győri Városi Bíróság a B.1683/2004/9. számú és 2005. augusztus 31. napján jogerőre emelkedett ítéletével csődbüntett miatt ítélte pénzbüntetésre.

Külön hangsúlyozta az átirat, hogy e két utóbbi ítélettel elbírált cselekmények a jelen eljárás alapjául szolgáló cselekmények elkövetési idejéhez igen közel esnek, így ez a körülmény a vádlott terhére értékelendő.

Az ügyészség álláspontja szerint az elsőfokú bíróság indokolási kötelezettségének maradéktalanul eleget tett, helyes érveléssel vetette el a vádlott védekezését és okszerűen vont a megalapozott tényállásból következtetést a vádlott bűnösségére.

A cselekmények jogi minősítésekor azonban tévedett akkor, amikor az elkövetéskor hatályos törvény rendelkezéseit ítélte kedvezőbbnek a vádlott tekintetben.

A Btk. 2.§-ához fűződő elvek helyes alkalmazása és értelmezése esetén ugyanis az ügyészség érvelése szerint nem akkor kell az új törvényt alkalmazni, ha enyhébben bírálható el a cselekmény, hanem akkor, ha enyhébben bírálendő el.

Az átiratban foglaltak szerint az elsőfokú bíróság pontatlanul határozta meg a halmazati büntetés kiszabása során irányadó felső mértéket. Tény, hogy a középértékes büntetés kiszabására vonatkozó rendelkezések az elkövetéskor nem voltak hatályban, a középértékes büntetés azonban nem kötelezően alkalmazandó szabály, következésképpen azt a feladatot rója csak a bíróságra, hogy az attól való eltérést megfelelő módon indokolja meg.

Az ügyészi álláspont szerint a vádlottal szemben mindenképpen súlyosabb büntetést, végrehajtandó szabadságvesztést kell kiszabni, melynek alkalmazása esetén a jelenleg hatályos Btk. rendelkezései a kedvezőbbek a vádlott számára.

Indítványozta az ügyészség ezen túlmenően az alapeljárás során eljáró ügyész közvetett tettesség megállapításával kapcsolatos álláspontjának elfogadását, továbbá vagyonek Kobzás alkalmazását.

Összességében indítványozta tehát, hogy a Fővárosi Ítélet tábla a vádlott cselekményeit az elbíráláskor hatályos Btk. szerint minősítse az 1. rb. a Btk. 396.§ (1) bekezdés a) pontjába ütköző és az (5) bekezdés b) pontja szerint minősülő különös nagy vagyoni hátrányt okozó, üzletszerűen elkövetett költségvetési csalás büntettének, melyet közvetett tettesként követett el, és 2. rb. a Btk. 345.§-a szerint minősülő folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználása vétségének.

Indítványozta, hogy mindezekért halmazati büntetésül végrehajtandó szabadságvesztést szabjon ki, alkalmazzon a vádlottal szemben vagyonek Kobzást, a büntetés kiszabása során irányadó körülményeket pedig pontosítsa, egyebekben pedig az elsőfokú ítéletet hagyja helyben.

A másodfokú nyilvános ülésen a vádlott védője a bejelentett fellebbezését fenntartotta. Álláspontja szerint az elsőfokú ítélet megalapozatlan.

A védő álláspontja szerint ugyanis az egész eljárás során kulcsfontosságú lett volna a Kft1. külföldi partnereinek a vizsgálata. Vitathatatlan, hogy e körben a nyomozás során történtek bizonyos eljárási cselekmények, azonban a védői indítvány ellenére sem kísérelte meg a bíróság ezeket a nyomozás során jogsegély keretében meghallgatott személyeket a tárgyalásra megidézni és újabb megkeresés útján sem intézkedett az ismételt meghallgatásuk felől. Ezzel pedig a védő álláspontja szerint a közvetlenség elve sérült, emellett pedig a tényállás részben felderítetlen maradt.

Azt a védő sem vitatta, hogy a bíróság megkeresésére válaszoltak a külföldi hatóságok és bizonyos iratokat meg is küldtek, a válaszokból azonban nem derült ki, hogy az abban elfoglalt álláspontot mire alapították a külföldi hatóságok, hiszen az okiratok mellé adóbevallásokat nem mellékeltek.

Egyszerűen csak megnyilatkoztatták a külföldi partnereket, a válaszokat rögzítették, majd megküldték a bíróságnak.

A védő álláspontja szerint ezeknek az adatoknak ellenőrzése nélkül az így beszerzett bizonyítékok teljes értékűnek nem tekinthetők.

Ugyancsak az elsőfokú ítélet megalapozatlanságára utalva hivatkozott a védő arra is, hogy az elsőfokú bíróság az előterjesztett védői indítvány ellenére sem hallgatta meg a tanút¹⁴, ezáltal pedig elmaradt a vádlott védekezésének teljeskörű ellenőrzése is.

Kifogásolta továbbá, hogy a Kft². tekintetében a vizsgálatot védői indítványra sem folytatta le a bíróság.

Hangsúlyozta, hogy álláspontja szerint az elkövetéskor hatályos Btk. rendelkezései a kedvezőbbek a vádlott számára, hiszen a jelenleg hatályos Btk. büntetési tételkeretének alsó határa is magasabb, mint az 1978. évi IV. törvényben megállapított büntetés volt.

A súlyosító és enyhítő körülményekkel kapcsolatosan kifogásolta, hogy az ügyészség kizárólag a vádlott terhére szóló súlyosító körülményeket értékelte, elbagatellizálta a javára szóló tényeket, így nem vette figyelembe az igen jelentős időmúlást sem, ami a továbbra is büntetlen előéletűnek tekintendő vádlott esetében nagy nyomatékka kell, hogy értékelést nyerjen.

Összességében elsődlegesen az elsőfokú ítélet megalapozatlansága miatt, annak hatályon kívül helyezését, másodlagosan pedig annak helybenhagyását indítványozta.

A bejelentett fellebbezések más okból bizonyultak alaposnak.

A kétoldalú fellebbezéssel megtámadott elsőfokú ítéletet a Fővárosi Ítéltábla az azt megelőző bírósági eljárással együtt teljeskörűen bírálta felül a Be. 348.§ (1) bekezdésében foglaltak szerint. Ennek során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a perrendi szabályokat maradéktalanul betartotta.

Az ügy elbírálása szempontjából releváns bizonyítékokat beszerezte, azokat egyenként és összességében is megvizsgálta, értékelte, mérlegelte.

Megállapítható, hogy nem csak az ügyészség által a vádiratban felajánlott bizonyítékokat szerezte be, hanem széles körben helyt adott mind az ügyész, mind pedig a védő, illetve a vádlott bizonyítási indítványainak is.

Így ügyészi indítványra vette fel a kapcsolatot a felszámolóval annak érdekében, hogy az esetleg még nála lévő iratokat bocsássa a bíróság rendelkezésére.

Ugyancsak ügyészi indítványra intézkedett a Kft¹. 2006. II. és IV. negyedévi adóbevallásainak és adófolyószámlájának beszerzése végett annak tisztázása érdekében, hogy mi lett a visszaigényelt áfa sorsa.

E megkereséseket és a válaszokat követően kiegészítő könyvszakértői véleményt szerzett be azzal, hogy a szakértő a vádlott által az eljárás során csatolt iratok tartalmára vonatkozóan is nyilatkozzon.

Védői indítványra kihallgatta a tanút¹-t a Kft¹. sofőrjét, bizonyítást vett fel annak megállapítása végett, hogy a járműveknek a Kft¹. volt-e a tulajdonosa.

Megkereste a Gödöllői Járási Földhivatalt annak megállapítása végett, hogy 3. szám alatti ingatlan volt-e a Kft¹. telephelye. Cégekivonat beszerzése útján próbálta tisztázni, hogy a Bt¹. 2004. és 2006. év között létezett-e vagy sem.

Ugyancsak védői indítványra újabb kiegészítő szakértői vélemény keretében szőlította fel a könyvszakértőt annak igazolására, hogy az áru kiléptetésének meg nem történte vonatkozó megállapításai milyen adatokon alapulnak.

A jogsegély keretében kihallgatott külföldi állampolgárságú tanúk vallomását a Be. 296.§ (1) bekezdése a) pontjában írtaknak megfelelően felolvasás útján tette tárgyalás anyagává.

Megállapítható, hogy az eljárás során törvényesen került sor - ülnökváltás miatt - 2015. június 8. napján az eljárás megismétlésére a Be. 287.§ (4) bekezdésében írtaknak megfelelően a korábbi tárgyalás anyag ismertetésével.

Az elsőfokú bíróság a tanú-t a kihallgatásakor a mentességi jogára a törvényben írtaknak megfelelően figyelmeztette, ezen túlmenően pedig több alkalommal idézte vissza a tárgyalásra a könyvszakértőt is.

Az előterjesztett bizonyítási indítványok elutasítását az elsőfokú bíróság az ítélet 26. oldalán részletesen megindokolta a Be. 258.§ (3) bekezdés f) pontjában írtaknak megfelelően, és ezekkel az érvekkel a másodfokú bíróság is egyetértett.

Megállapítható, hogy az ekként megállapított ítéleti tényállás döntő, meghatározó részében megalapozott, azonban a Be. 352.§ (1) bekezdés a) pontja alapján kiegészítésre, illetve helyesbítésre szorul az alábbiak szerint:

Az elsőfokú ítélet 2. oldal 3. bekezdésének helyére a következőket illeszti:

A Soproni Városi Bíróság a 2003. március 27. napján kelt és ezen a napon jogerőre B.62/2003/21. számú ítéletével 1 rb. társtettesként elkövetett csalás büntette és 1 rb. közokirat-hamisítás büntette miatt halmazati büntetésül 300 napi tétel pénzbüntetésre ítélte.

A Győri Városi Bíróság a 2005. május 5. napján kihirdetett B.1683/2004/9. számú és a Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság mint másodfokú bíróság Bf.220/2005/3. számú ítélete folytán 2005. augusztus 31. napján jogerőre emelkedett ítéletével felszámolás eredményének megghiúsításával járó csődbüntett miatt 250 napi tétel, napi tétel összegenként 300 forint, összesen tehát 75.000 forint pénzbüntetésre ítélte.

Az ítélet 3. oldal 2. bekezdésének 2. mondatát azzal egészíti ki, hogy a tanú2 2004. év és 2006. év között üzleti kapcsolatban állt a Kft1.-vel, azonban kizárólag eladott a Kft. részére, így a Kft1.-től árut soha nem vásárolt.

Az elsőfokú ítélet 8. oldal 6. bekezdését akként javítja ki, hogy a Bt1. létezett, azonban a vádlott cégével üzleti kapcsolatban nem állt, így valós gazdasági eseményt nem tartalmazó számlák kerültek a Kft1. részéről befogadásra.

Az ítélet 10. oldal 5. bekezdés első sorában szereplő dátumot 2006. április 26. napjára helyesbíti.

A 10. oldal 6. bekezdés első sorában szereplő dátumot 2005. július 22. napjára javítja ki.

A 10. oldal 7. bekezdés első sorában feltüntetett dátumot pedig 2005. november 30. napjára helyesbíti.

A 11. oldal 2. bekezdés 3. sorában a dátumot 2006. november 28. napjára pontosítja.

Az így helyesbített, illetve kiegészített tényállás már minden tekintetben megalapozott, a vádlott tagadásával szembenálló részében is a bizonyítékok okszerű mérlegelésén alapul, így irányadó volt a másodfokú eljárásban is.

A bizonyítékok értékelésével kapcsolatosan megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság részletesen bemutatta a vádlottnak az eljárás különböző szakaszaiban tett nyilatkozatait.

Irathűen rögzítette a kihallgatott tanúk vallomását, valamint a jogsegély keretében meghallgatott külföldi állampolgárságú tanúk vallomását is.

Részletesen és pontosan adott számot arról, hogy melyik bizonyítékot miért fogadott el, illetve melyiket milyen okból vetett el. Az elsőfokú bíróság az elsőfokú ítélet 18. oldal 4. bekezdésétől a 22. oldalig terjedően elemzően értékelte a feltárt bizonyítékokat, mely értékeléssel a másodfokú bíróság is egyetértett.

Helyesen állapította meg a tanú3, a tanú4, valamint a tanú5 tanúk vallomása alapján, hogy a Kft1. irányítója a vádlott volt, a partnercégekkel is ő tartotta a kapcsolatot akkor is, amikor 2005. július 14. napjától 2006. március 27. napjáig a tanú3, majd 2006. március 27. napjától 2008. július 4. napján a tanú4 volt az ügyvezetője a Kft1.-nek.

Hasonló tartalmú nyilatkozatot tett a tanú5 könyvelő is, aki elmondta, hogy valamennyi könyvelési anyagot mindvégig a vádlott adta át a részére.

A tanú6, aki a Bt2. ügyvezetője volt, valamint a tanú7 a Bt1. ügyvezetője egyértelműen és egybehangzóan állították, hogy nem forgalmaztak abban az időben olyan árut (édességet), amely a számlák szerint általuk eladásra került, sőt a tanú7 úgy nyilatkozott, hogy kapcsolatban sem álltak a Kft1.-gyel.

A tanú8, a tanú9 és a tanú10 tanúk vallomásai alapján megállapítható volt, hogy bár ismerték a Kft1.-t, azonban elsődlegesen a Kft2-vel álltak üzleti kapcsolatban és Szlovákiába szállítottak árut. A vallomásukból megállapítható, hogy a Kft1. részéről, mint eladó részéről árut nem szállítottak más cégekhez.

E vallomások a Kft1. részéről külföldre történő eladások tényét egyértelműen cáfolták.

Hasonlóképpen cáfolta a vádlott védekezését a tanú11, a tanú12, a tanú13 és a tanú15 jogsegély keretében meghallgatott tanúk vallomása, akik tagadták, hogy olyan volumenű üzleti kapcsolatban álltak volna a Kft1.-gyel, mint amelyekről a Kft1. részéről befogadott számlák szólnak.

A tanú11 arra hivatkozott ugyanis, hogy csak néhány számlát írt alá, a többi számla vonatkozásában úgy nyilatkozott, hogy azok hamis tartalmúak, a pecsét és az aláírás sem helyes. A tanú12 ugyancsak állította, hogy a kiállított számlák rosszak. A tanú13 előadta, hogy sem a Kft1.-t, sem a vádlottat nem ismeri, míg a tanú15 úgy nyilatkozott, hogy bár volt üzleti kapcsolata a Kft1.-gyel, de csak szállított a részére, azonban tőle nem vásárolt.

A számlabizonylatok vonatkozásában valamennyi tanú állította, hogy azok nem az általuk vezetett cégek által kerültek kiállításra.

A feltárt bizonyítékok alapján megállapítható volt, hogy a Kft1. az országba bejegyezve nem volt, telephellyel nem rendelkezett.

Az adóbevallásokba beállított számlák valóságos tartalmát pedig cáfolta a tanú4 tanúvallomása is, hiszen ő a vallomásában csak igen csekély mennyiségű áru szállításáról nyilatkozott, így e vallomás

nem hozható összhangba az adóbevallásokban is feltüntetett számlák mennyiségével és az azokon szereplő értékekkel sem.

A lengyel adóhatóságtól beszerezett adatok ugyancsak cáfolták, hogy a Kft2. lengyel partnerek felé adott volna el árut, vagy tőlük beszerzésre került volna bármilyen áruféléség.

Az igazságügyi könyvszakértő által készített alap- és kiegészítő szakértői vélemény adatai alapján rögzíthető, hogy a hivatkozott számlákon feltüntetett gazdasági események a valóságban nem mentek végbe, azok valós adatokat nem tartalmaznak.

A vádlott az eljárás során semmiféle könyvelési bizonylatot, okiratot bemutatni nem tudott a számlákban rögzített gazdasági események igazolása érdekében, és a számlák valódiságát cáfolja a számlák kiállítása tekintetében megállapítható hiányosságok sorozata (sorszámzás követhető sorrendjének hiánya, a külföldi számlák hiánya, a könyvelési anyag hiánya, a külföldi szállításhoz szükséges CMR -ek hiánya stb.).

Összességében megállapítható, hogy a védő megalapozatlanságra történő hivatkozása nem volt megalapozott.

A jogsegély keretében történő tanúmeghallgatásokkal kapcsolatosan előadott kifogásaira reagálva hangsúlyozza az ítélőtábla, hogy a külföldi állampolgárságú személyek megjelenése a tárgyaláson nem kötelező, a jogsegély keretében történő meghallgatásuk a Be. szabályainak betartása mellett történt és ugyancsak törvényesen került sor e tanúvallomások tárgyalás anyagává tételére is.

Hangsúlyozza az ítélőtábla azt is, hogy az elsőfokú bíróság a vádlott tagadásával szembenálló tényállását nem csak e külföldi tanúk, hanem a rendelkezésre álló többi tanú vallomására, valamint az egyéb okirati bizonyítékokra alapította.

Hangsúlyozza a másodfokú bíróság azt is, hogy a megkeresett külföldi cégeknek nem állt és nem is állhatott érdekében az áru átvételének eltitkolása, annál is inkább, mivel semmilyen, az áru tényleges odaszállítását igazoló dokumentum a vádlott részéről csatolására az eljárás során nem került és ilyet a bizonyítási eljárás során sem talált a nyomozó hatóság.

Így tehát megalapozottan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az adóbevallásokban szereplő számlák mögött valós gazdasági esemény nem volt, az áru külföldi szállítására ténylegesen nem került sor, és így a vádlott cselekménye kizárólag az adófizetés elkerülését, illetve az adó egy részének visszaigénylését célozta.

Az ítélkezési gyakorlat szerint rendszeres gazdasági tevékenység folytatása nélkül és az adóhatóság erre vonatkozó megtévesztésével történő áfa visszaigénylés nem adócsalásként, hanem csalás bűncselekményeként nyer értékelést.

A jogtalan haszonszerzést célzó tettesi magatartás ugyanis ebben az esetben az áfára vonatkozó adójogviszonyon kívül esik, nem valóságos forgalomhoz kapcsolódik, tehát áfa adónemben adókötelezettséget sem eredményezhet.

Az áfa visszaigénylése ilyen esetekben a csalás büntettét, illetve annak kísérletét valósítja meg.

Ezzel szemben azokban az esetekben, amikor a valós gazdasági tevékenységével összefüggően kívánja az adóalany az adóbevételt azáltal csökkenteni, hogy az eladási áraiban felszámított és beszedett áfát valamely részében az időszakos adóbevallásában eltitkolja vagy elhallgatja, ezzel a magatartásával adócsalást valósít meg. Az elkövetési érték ilyen esetekben az eltitkolt és be nem fizetett előzetesen felszámított adó összegének felel meg.

Azokban az esetekben tehát, amikor az adóalany az áfa összegének csökkentése érdekében az időszakos bevallásaiban az előzetesen felszámított adó levonásával kapcsolatosan gazdasági esemény nélkül kiállított, azaz tartalmilag valótlan bizonylatok alapján közöl adatok az adóhatósággal és ezek az adatok adólevonásra nyújtanak lehetőség, akkor a cselekmény ugyancsak adócsalásként értékelendő.

Az adóalanynak az a cselekménye tehát, amely rendszeres vagy üzletszerű gazdasági tevékenység folytatása nélkül az adóhatóság megtevesztésével áfa igénylést eredményez csalás bűncselekményeként értékelendő.

Ez a cselekmény azonban alaki halmazati áll az adócsalással, amely azáltal valósul meg, hogy az adóalany a törvény szerint fizetendő áfa mértékének csökkentése végett az előzetes felszámítható adó levonásával kapcsolatban gazdasági esemény nélkül kiállított, azaz tartalmilag hamis bizonylatok adóbevallásba történő beállítása útján az adófizetési kötelezettség csökkentését eredményezi.

A kétféle tevékenység alaki halmazatban áll, mivel eltérő jogi tárgyakat sértenek. (1/2006 BJE.)

Mindezek alapján megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg a vádlott bűnösségét és akkor sem tévedett, amikor a cselekményeket az elkövetéskor hatályban volt Btk. rendelkezései szerint minősítette.

A jelenleg hatályban lévő Btk. rendelkezései szerint ugyanis a leg súlyosabban minősülő cselekmény büntetési tételének alsó határa 5 évre emelkedett, szemben az elkövetéskor hatályban lévő 2 éves büntetési alsó határral.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint ennek figyelembe vételével mindenképpen az elkövetéskor hatályban volt Btk. rendelkezéseit kell kedvezőbbnek tekinteni, hiszen a büntetési tételkeret alsó határának emelkedése egyértelműen súlyosabb következményekkel jár a vádlott vonatkozásában.

Mindezek alapján megállapítható, hogy az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg a vádlott bűnösségét 2004. év IV. negyedéve, a 2005. év I. és III. negyedéve, valamint a 2006. év III. negyedéve vonatkozásában az általános forgalmi adó fizetési kötelezettség csökkentésével kapcsolatos adócsalás büntetében, míg ugyancsak helytállóan vont következtetést a vádlott bűnösségére a 2004. év IV. negyedévi, továbbá a 2005. év I. és II. negyedévi forgalmi adó vonatkozásában jogosulatlan visszaigénylésére vonatkozó csalás büntette tekintetében is, amely részben kísérleti szakban maradt.

E cselekmények jogi minősítése az elkövetéskor hatályos Btk. szerint törvényes.

Tévedett ugyanakkor az elsőfokú bíróság, amikor a vádlott bűnösségét a 2006. év III. negyedévére vonatkozóan elkövetett csalás büntetvének kísérletében, továbbá a 2 rb. folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében megállapította.

E cselekmények vonatkozásában a cselekmények büntethetőségének elévülésével kapcsolatos elsőbírői álláspontot, amely az elsőfokú ítélet 25. oldalán nyert kifejtést a másodfokú bíróság az alábbiak szerint nem osztotta.

Az 1978. évi IV. törvény 33. § (1) bekezdés b) pontja alapján a büntethetőség elévülési ideje a büntetési tétel felső határának megfelelő idő, de legalább három év.

A 276. §-ban meghatározott magánokirat-hamisítás büntetési tétele egy évig terjedő szabadságvesztés, míg a 318. § (1) bekezdésébe ütköző és a (4) bekezdés a) pontja szerint minősülő csalás büntette kísérletének büntetési tétele három évig terjedő szabadságvesztés.

Az 1978. évi IV. törvény 35. § (1) bekezdése szerint azonban az elévülést félbeszakítja a büntető ügyekben eljáró hatóságoknak az elkövető ellen a bűncselekmény miatt foganatosított büntetőeljárás cselekménye.

A félbeszakítás napján az elévülés határideje ismét elkezdődik.

Az adott ügyben is irányadónak tekinthető, BH 2015. 122. számon közzétett eseti döntésből kitűnően a Be. 6. § (2) bekezdése szerint büntetőeljárás csak bűncselekmény gyanúja alapján, és csak az ellen indítható, akit bűncselekmény megalapozott gyanúja terhel.

Gyanú nélkül nem indítható büntetőeljárás, ennél fogva nyomozás sem végezhető.

Büntetőeljárás megindításához, illetve nyomozás elrendeléséhez azonban elegendő valamely, emberi magatartást feltételező történés oly mértékű ismerete, amely bűncselekmény gyanújára okot ad. Az elkövető kilétének ismerete viszont nem feltétele, hanem célja a nyomozás elrendelésének. A Be. 164. § (2) bekezdése alapján ugyanis a nyomozás feladata - egyebek mellett - az elkövető személyének felderítése.

Az elkövető személyének közömbössége (esetleges ismeretlensége) nem azt jelenti, hogy az elkövető ne lenne konkrét személy, illetve bárki lehet, hanem csupán azt, hogy kiléte a nyomozó hatóság előtt még nem ismert.

Ennél fogva, amikor elrendelik a nyomozást, akkor az valójában nemcsak tárgyi, hanem alanyi szempontból is meghatározott (akkor is, ha nincs konkrét személy megjelölve), szükségképpen mindig valaki ellen, az elkövető ellen történik. Általa nem csupán önmagában a tett, hanem elkövetője is üldözötté válik. Értelemszerűen nemcsak a hollét, hanem a kilét kiderítése iránti intézkedés is az elkövető ellen irányulónak tekintendő.

Az illető személy tudomásszerzése (meggyanúsítása) pedig nem feltétele annak, hogy ellene irányulónak - ekként elévülést félbeszakító hatásúnak - lehessen tekinteni valamely büntetőeljárás cselekményt.

Az elkövető anyagi jogi, a terhelt eljárásjogi fogalom.

Utóbbi rendeltetése az eljárási joggyakorlással veszi kezdetét, s értelemszerűen ismert kilétű személyt takar.

Ezzel szemben az elkövető fogalma átfogja mind az ismeretlen, mind pedig az ismert kilétű személyt azon oknál fogva, hogy rendeltetése a büntetőigény érvényesítésével függ össze.

Az elévülés attól függetlenül kezdetét veszi, hogy indul-e, és ha igen, mikor büntetőeljárás, viszont azt a büntetőeljárás cselekmény attól függetlenül félbeszakítja, hogy ismert vagy ismeretlen kilétű személy (mint elkövető) ellen irányul-e.

A nyomozás elrendelése a bűncselekmény elkövetőjével szemben a büntethetőség elévülését attól függetlenül félbeszakítja, hogy az elkövető kiléte a nyomozó hatóság előtt ismert-e vagy sem. Ennélfogva tehát az is közömbös, hogy a büntetőeljárás megindításának alapjául szolgáló feljelentés valamennyi elkövető személyét megjelöli-e.

Mivel a bűncselekmény elkövetője alatt a tetteseket és a részeseket is érteni kell, ezért a nyomozás elrendelése a cselekmény összes elkövetője vonatkozásában az elévülés félbeszakítását eredményezi, tekintet nélkül arra, hogy a feljelentés az elkövetők teljes körét nevesíti-e vagy sem.

A Be. 75. § (1) bekezdésének 2. mondata szerint a bizonyítás során a tényállás alapos és hiánytalan, a valóságnak megfelelő tisztázására kell törekedni.

A Be. 164. § (2) bekezdésének 1. mondata szerint a nyomozás során fel kell deríteni a bűncselekményt, az elkövető személyét, fel kell kutatni és biztosítani kell a bizonyítási eszközöket. Ebből következik, hogy a nyomozás célja a bűncselekmény elkövetésében részt vevő valamennyi személy kilétének és magatartásának a tisztázása.

Jelen ügyben a nyomozás elrendelésére 2007. május 18. napján került sor, amely a cselekmények büntethetőségének az elévülését megszakította.

Ezt követően jogsegély keretében több külföldi állampolgárságú tanú meghallgatása vált szükségessé, ezért a nyomozást 2009. VIII. 26. napján a Be. 188.§ (1) bekezdés e. pontja alapján felfüggesztették és annak folytatására csak 2010. év szeptember 22. napján került sor.

A felfüggesztés ideje alatt az elévülés nyugodott, vagyis ez az idő az elévülésbe nem számít bele.

A vádlottal szemben az alapos gyanút 2011. szeptember 1. napján közölték és ekkor került sor első gyanúsított kihallgatására, amely cselekmény az elévülést ismét megszakította.

Megállapítható azonban, hogy erre az időpontra vetítve az elévülés a magánokirat- hamisítás és a nagyobb értékre elkövetett csalás büntette tekintetében beállt.

A 2004. és 2005. évekre vetített cselekmények elkövetési ideje ugyanis 2005. február 24. 2005. április 26., 2005. július 22. és 2005. november 30. napja volt, mely időpontok azonosak a valóltan tartalmú adóbevallások benyújtásának napjaival, amely időpontok egyetlen cselekményt - törvényi egységet- képező folytatólagosan elkövetett bűncselekmény egyes rész-cselekményei, így büntethetőségük önálló elévülése kizárt (lásd: 31. BKV számú büntető kollégiumi vélemény, BH2010. 208. III.).

Ily módon már nem kétséges, hogy az utolsó rész-cselekménytől kezdődő elévülési időt a nyomozás elrendelése - 2007. május 18. napja - a fentebb kifejtettek tekintetével félbeszakította.

Az elévülés ideje ettől az időponttól újra kezdődött és egészen 2009. augusztus 26. napjáig tartott, vagyis az elévülési időből 2 év 3 hónap és 8 nap telt el.

A nyomozás folytatására - 2010. év szeptember 22. - pedig csak több mint egy év elteltével került sor, vagyis ettől az időponttól folytatódott az elévülés egészen 2011. szeptember 1. napjáig, amikor a vádlottal szemben az alapos gyanút közölték és első gyanúsított kihallgatására is sor került, amely az elévülést ismét megszakította.

A nyomozás felfüggesztéséig eltelt 2 év 3 hónap és 8 napot, és a nyomozás folytatásától az első gyanúsított kihallgatás megtörténteig eltelt további 11 hónapot és 10 napot figyelembe véve összesen 3 év 2 hónap és 18 nap telt el, vagyis a 3 éves elévülési időt figyelembe véve a folytatólagosság törvényi egységébe tartozó magánokirat-hamisítás büntethetősége elévült.

Hasonló magállapítás tehető a 2006. november 28-án benyújtott 2006. év III. negyedévi adóbevallás tekintetében is, hisz e cselekmény elévülési ideje is megszakadt a nyomozás elrendelésével - 2007. május 18. napja - és az elévülés nyugvását is figyelembe véve az első gyanúsított kihallgatásig ez esetben is 3 év 2 hónap és 18 nap telt el, vagyis az 1978. évi IV. törvény 276. §-ba ütköző cselekmények büntethetősége elévült.

Ugyanez vonatkozik az 1978. évi IV. tv 318.§ (1) bekezdésébe ütköző és a (4) bekezdés a) pontja szerint minősülő és 2006 év III. negyedévére vonatkozóan elkövetett csalás büntetnének kísérletére is, hiszen e cselekmény büntetési tételének felső határa 3 évig terjedő szabadságvesztés, így a büntethetőség elévülése is 3 évben határozható meg.

Ezért a másodfokú bíróság e cselekmények tekintetében a büntetőeljárást megszüntette a Be. 332. § (1) bekezdés a) pont II. fordulata alapján.

Nem értett egyet a másodfokú bíróság a Btk. 2.§ nak alkalmazásával kapcsolatos ügyészi okfejtéssel sem.

Az e körben az elsőfokú ítélet 23. oldal 4. 5. és 6. bekezdésében foglaltakat a másodfokú bíróság maradéktalanul osztotta, azzal azonban, hogy a jelenleg hatályos Btk. szerint a büntethetőség elévülésének 26. § (1) bekezdésében írt mértéke minimálisan öt év, emellett a költségvetési csalás büntette vonatkozásában az üzletszerűség megállapíthatóságára, a 81. § (1) és (2) és (3) bekezdésében írtakra és a középértékes büntetéskiszabásra tekintettel egyértelműen az elkövetéskori Btk. biztosít kedvezőbb elbírálást a vádlott számára. (a vád szerint a halmazatként kiszabható büntetési tételkeret öttől tizenegy év, a 80. § szerinti középérték így 8 év, míg az elkövetéskor hatályos Btk. rendelkezései szerint kettőtől kilenc évig terjedő szabadságvesztés, így a középérték 5 év és 6 hónap)

Végezetül ugyancsak nem értett egyet az ügyészség vagyonekbevétele alkalmazására irányuló érvelésével sem az ítélet táblájával.

Az elsőfokú ítélet 24. oldal utolsó és 25. oldal 1., 2. és 3. bekezdésében foglaltak minden tekintetben helytállóak.

A BK 95. számú kollégiumi vélemény III. pontjában kifejtettek szerint a kétszeres elvonás tilalmára tekintettel akkor, ha a költségvetési bevétele kapcsán eljárni jogosult hatóság az elkövetőt vagy azt a gazdálkodó szervezetet, amelyik a vagyonnal gazdagodott, a kiesett bevétele megfizetésére, a jogosulatlanul igénybe vett kedvezmény visszafizetésére, illetve a jóváhagyott céltól eltérően felhasznált pénzeszközök visszafizetésére már kötelezte, vagyonekbevétele alkalmazásának nincs helye.

Helyesen hivatkozott az elsőfokú bíróság arra, hogy az adó megfizetésére vonatkozó határozat végrehajtásának eddigi sikertelensége a vagyonekbevétele alkalmazását nem befolyásolja, hiszen a végrehajtás adatai nem ismertek, és így nem kizárt annak későbbi végrehajtása sem.

Emellett utal az ítéletábra arra is, hogy lényegében mindkét vagyonelevonás az államot, a költségvetést illeti, így joggal merül fel a vagyonelevonás alkalmazása esetén a kétszeres elvonás reális lehetősége is.

Végezetül a 11.556.000 Ft vagyonelevonással kapcsolatban kiemeli az ítéletábra, hogy az eljárás során nem merült fel konkrét adat arra vonatkozóan, hogy ez az összeg a vádlotthoz került, vagy nála maradt, ennek hiányában ezt ítéleti bizonyossággal megállapítani nem lehet, ráadásul egyértelmű, hogy ez az összeg az adóhatóság határozatában megállapított összeg részét képezi, így az ezzel kapcsolatos ügyészi indítvány sem foghat helyt.

Ugyancsak nem osztotta az ítéletábra az ügyészség közvetett tettességre vonatkozó álláspontját sem, hiszen a cselekmény elkövetéskor a közvetett tettességre vonatkozó jogszabály még nem létezett, azt a 2009. évi LXXX. törvény 3. §-a iktatta be 2009. augusztus 9.-i hatállyal.

Megállapítható, hogy a büntetés kiszabása körében az elsőfokú bíróság a figyelembe vehető körülményeket túlnyomórészt helyesen sorolta fel.

E körülmények azonban korrigálásra szorulnak azzal, hogy a vádlott terhére súlyosító körülményként értékelhető a büntetett előélete, az a tény, hogy a cselekményeket büntetőeljárás hatálya alatt követte el, továbbá ugyancsak súlyosító körülmény a cselekmények részbeni folytatólagos elkövetése is.

Ugyanakkor a cselekmények elszaporodottságára vonatkozó ítéleti megállapítást a másodfokú bíróság mellőzi.

A vádlott javára szóló enyhítő körülmények közül pedig a büntetlen előéletre vonatkozó megállapítást mellőzi.

Az enyhítő és súlyosító körülmények mérlegelése alapján, figyelemmel a bűnösségi kör jelentős szűkülésére, továbbá a rendkívül jelentős időmúlásra is, a másodfokú bíróság a büntetés súlyosítására nem látott indokot.

A másodfokú bíróság szerint ugyanis a kiszabott büntetés a büntetőjogi célok elérésére alkalmas és arányban áll a vádlott által elkövetett cselekmény tárgyi súlyával.

Összességében a Fővárosi Ítéletábra a Fővárosi Törvényszék ítéletét a Be. 372.§ (1) bekezdése alapján a rendelkező részben írtak megváltoztatta, egyéb rendelkezéseit pedig a Be. 371.§ (1) bekezdése alapján helybenhagyta azzal, hogy a vádlott megváltozott lakcímét a rendelkező részben feltüntette.

Budapest, 2016. év május hó 11. napján

dr. Magócsi István sk.
a tanács elnöke

. Halász Irén sk.
előadó bíró

Máziné dr. Szepesi Erzsébet sk.
bíró

A Fővárosi Törvényszék 34.B.84/2014/40. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 5.Bf.316/2015/14. számú ítéletében írt változtatással 2016. év június hó 30. napján jogerőre emelkedett és a felfüggesztett szabadságvesztés kivételével végrehajtható.

Budapest, 2016. év június hó 30. napján

. Magócsi István sk.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:
Moncz Tímea
tisztviselő